

|                                   |                                                                                                                         |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Rodzaj dokumentu:</i>          | <b>Zasady oceniania rozwiązań zadań</b>                                                                                 |
| <i>Egzamin:</i>                   | <b>Egzamin maturalny</b><br>Test diagnostyczny                                                                          |
| <i>Przedmiot:</i>                 | <b>Język polski</b><br><b>Arkusz 1.</b><br><b>Test <i>Język polski w użyciu</i></b><br><b>Test historycznoliteracki</b> |
| <i>Poziom:</i>                    | <b>Poziom podstawowy</b>                                                                                                |
| <i>Formy arkusza:</i>             | MPOP-P1-100, MPOP-P1-300, MPOP-P1-400,<br>MPOP-P1-600, MPOP-P1-Q00,<br>MPOP-P1-K00, MPOU-P1-100                         |
| <i>Termin egzaminu:</i>           | 6 grudnia 2023 r.                                                                                                       |
| <i>Data publikacji dokumentu:</i> | Wersja 1.: 11 grudnia 2023 r.                                                                                           |

## Ogólne zasady oceniania zadań w części testowej

Przykładowe rozwiązania zadań otwartych nie są wzorcem oczekiwanych sformułowań.

**Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również te nieprzewidziane jako przykładowe odpowiedzi w zasadach oceniania.**

- Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
- Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
- Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytaty, to jest oceniana na 0 pkt.
- Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
- W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.

**Zadanie 1. (0–1)**

| <b>Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024<sup>1</sup></b>                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                         | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].<br><br>SP<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...];<br>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte);<br>7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Słowo pisane może zmieniać (wzmacniać lub osłabiać) siłę wyrazu, którą ma słowo mówione.
- Słowu pisanemu nie towarzyszą np. gesty (mimika/intonacja/akcent), które wyróżniają (wzmacniają) znaczenie słowa mówionego.
- Słowo pisane (drukowane) nie oddaje emocji zawartych w tekście tak dobrze, jak mowa (która posługuje się np. intonacją/recytacją).

**Zadanie 2.1. (0–1)**

| <b>Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024</b>                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                     | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                       |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. |

<sup>1</sup> Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. 2022 poz.1246).

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | <p>SP</p> <p>1. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...];</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte).</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Zasady oceniania

1 pkt – poprawne sformułowanie argumentu na podstawie tekstu Davida Diringer.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowe odpowiedzi

- Pismo umożliwiło zgromadzenie/zapisanie wiedzy dla kolejnych pokoleń.
- Dzięki pismu możemy poznać starożytne cywilizacje.
- Pismo powoduje, że języki nie giną.

### Zadanie 2.2. (0–1)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                               | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p>1. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].</p> | <p>1. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];</p> <p>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].</p> <p>SP</p> <p>1. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...];</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte);</p> <p>7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].</p> |

### Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie na podstawie tekstu Jana Parandowskiego.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Jan Parandowski uważa podobnie. Według niego dzięki pismu można poznać dzieła dawnych twórców, czasem zapomnianych.
- Tak. Parandowski pisze, że wynalezienie druku pozwoliło przetrwać książkom/utworom literackim.

**Zadanie 3. (0–2)**

| <b>Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024</b>                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                         | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | 1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];<br>2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje [...] sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].<br><br>SP<br>1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...];<br>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte);<br>7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...]. |

**Zasady oceniania**

2 pkt – poprawne uzasadnienie w odniesieniu do obu tekstów adekwatne do rozstrzygnięcia.

1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie w odniesieniu do jednego tekstu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

*Uwaga. W odpowiedzi zdający nie musi nazywać funkcji odwołania do kultury Chin w argumentacji autorów, tzn. nie musi napisać, że odwołanie do kultury Chin pełni funkcję przykładu, porządkowania wywodu itp.; wystarczy określenie/opisanie tej funkcji.*

**Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt**

- Tak, oba przykłady odwołujące się do kultury Chin świadczą o tym, że starożytni Chińczycy darzyli pismo wielkim szacunkiem. Diringer pisze o tym, że przypisywali oni pismu boskie pochodzenie, natomiast Parandowski podkreśla, że nadawali mu piękną/wyszukaną formę.
- Nie. Dringer odwołuje się do kultury Chin, żeby potwierdzić wagę / (ponadczasową) doniosłość pisma w kulturze. Natomiast Parandowski za pomocą odniesienia do kultury

Chin pokazuje kontrast pomiędzy współczesnością, w której pismo/druk jest domeną pospolitości, a przeszłością, w której było przejawem piękna.

#### Zadanie 4. (0–1)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].                                                                                                                                                                                  | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>3) rozpoznaje środki językowe [...] zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].<br><br>SP<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:<br>11) rozpoznaje w tekście literackim: [...] przenośnię [...]. |
| II. Kształcenie językowe.<br>3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów [...] nieliterackich.<br><br>SP<br>II. Kształcenie językowe.<br>3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi. | SP<br>II. Kształcenie językowe.<br>2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:<br>1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe [...]) [...].                                                                                                                                    |

#### Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

#### Rozwiązanie

PP

**Zadanie 5. (0–4)**

| <b>Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024</b>                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>1) przetwarza [...] informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];</p> <p>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].</p> <p>SP</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...];</p> <p>4) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych;</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte).</p> |
| <p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.</p>                                                                                                                                                                                          | <p>1. Gramatyka języka polskiego. Zdający:</p> <p>1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w [...] tworzeniu własnych wypowiedzi.</p> <p>4. Ortografia i interpunkcja. Zdający:</p> <p>1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...].</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>2. Wykorzystanie kompetencji językowych [...] w wypowiedziach [...] pisemnych.</p>                                                                                                                                                                        | <p>2. Mówienie i pisanie. Zdający:</p> <p>2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, za znajomością jej funkcji językowej [...];</p> <p>4) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] notatka syntetyzująca.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

**Zasady oceniania notatki syntetyzującej**

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

## Treść

|                                                    | 3 pkt                                                                                                                                                                                                                                                 | 2 pkt                                                                                                                                                                                                                                                   | 1 pkt                                                                                                                                                                                                                       | 0 pkt                                                                                                  |
|----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                       | notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów                                                                                                                                               | notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów                                                                                                                   | notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów |
|                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                       | ALBO                                                                                                                                                                                                                                                    | ALBO                                                                                                                                                                                                                        | ALBO                                                                                                   |
| <b>A. przedstawienie stanowiska każdego autora</b> | notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, <u>na odpowiednim poziomie uogólnienia</u> | notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, <u>ale poziom uogólnienia jest zaburzony</u> | notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście                                                                    | notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt                                          |
| <b>B. zestawienie stanowisk obu autorów</b>        | w notatce <u>zestawiono stanowiska obu autorów</u> ; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów                                              | w notatce <u>zestawiono stanowiska obu autorów</u> ; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów                                                | stanowisk obu autorów <u>nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie</u> ; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów |                                                                                                        |
| <b>C. spójność</b>                                 | notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość                                                                                                                                                                                                       | notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności                                                                                                                                                            | notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności                                                                                                                                |                                                                                                        |
| <b>D. długość notatki</b>                          | 60–90 wyrazów                                                                                                                                                                                                                                         | 60–90 wyrazów                                                                                                                                                                                                                                           | 60–90 wyrazów                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                        |

**Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna**

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

**Uwaga.** Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

| INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ<br>NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ<br>(Z DYSLEKSJĄ LUB DYSORTOGRAFIĄ) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Treść (0–3)</b>                                                                                                                                                 | Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na stronie 8 tego dokumentu.                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Poprawność językowa (0–1)</b>                                                                                                                                   | <p>1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe.</p> <p>0 pkt – cztery i więcej błędów językowych.</p> <p><i>Uwaga. Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.</i></p> |

**Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki****1) Stanowiska autorów tekstów**

a) Stanowisko autora 1. tekstu, np.

- Słowo pisane utrwala osiągnięcia cywilizacyjne ludzkości dla kolejnych pokoleń.
- Słowo pisane umożliwia przekazywanie myśli między ludźmi bez względu na ograniczenia, np. czasu i przestrzeni.

b) Stanowisko autora 2. tekstu, np.

- Pismo pozwala utrwalić przekazy ustne, jednak słowo pisane zmienia (osłabia lub wzmacnia) siłę wyrazu właściwą przekazowi, którą ma słowo mówione.
- Słowo pisane utrwaliło mowę, jednak nie jest ono pozbawione wad.

**Uwaga dotycząca przedstawienia stanowisk obu autorów**

Jeżeli zdający, przedstawiając stanowisko Jana Parandowskiego, określi, że autor dostrzega tylko pozytywne albo tylko negatywne znaczenie słowa pisanego dla kultury, to za treść przyznaje się nie więcej niż 1 pkt.

**2) Zestawienie stanowisk, np.**

Z zestawienia stanowisk autorów obu tekstów musi wynikać, że David Diringer dostrzega tylko pozytywne, a Jan Parandowski – i pozytywne, i negatywne znaczenie słowa pisanego dla kultury.

### Uwaga ogólna

Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.

### **Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 pkt za treść**

- Obaj autorzy zgadzają się, że pismo ma duże znaczenie dla kultury. David Diringer wskazuje przede wszystkim na zalety. Zaznacza, że dzięki pismu można utrwalać wiedzę i przekazywać ją innym ludziom bez względu na ograniczenia, np. czasu i przestrzeni. Natomiast Jan Parandowski nie tylko dostrzega zalety słowa pisanego, które utrwała i zachowuje dla potomności cenne przekazy literackie, ale także zauważa jego wadę. Podkreśla, że pismo zmieniło dynamikę słów, ponieważ słowom w przekazie ustnym towarzyszyły m.in. intonacja czy akcent, które wpływają na sposób odbioru tekstu. [83 wyrazy]
- W artykule Davida Diringera słowo pisane odgrywa pierwszorzędą rolę w rozwoju kultury. Pismo jest uznawane za graficzne odbicie języka mówionego, które zachowuje swoją trwałość, dzięki temu historia nie zostaje zapomniana. Natomiast w tekście Jana Parandowskiego słowo pisane zostało przedstawione jako coś potrzebnego, jednakże również negatywnego dla rozwoju kultury. Masowość druku pozbawia literaturę unikalności. Litery na papierze nie są w stanie oddać pełnego sensu poezji. Autorzy – mimo odrębnego zdania na temat wpływu pisma na kulturę – zgadzają się w tym, że jest to kluczowe narzędzie we współczesnym świecie. [86 wyrazów]

### **Zadanie 6. (0–2)**

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;<br>13) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne. |

### **Zasady oceniania**

- 2 pkt – rozstrzygnięcie i sformułowanie dwóch argumentów – każdego w odniesieniu do obu tekstów.
- 1 pkt – rozstrzygnięcie i sformułowanie jednego argumentu w odniesieniu do obu tekstów.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt**1) Rozstrzygnięcie: Tak samo.Argumenty, np.:

- Obaj twórcy twierdzą, że cnota jest źródłem szczęścia człowieka – Kochanowski uważa, że cnotliwy człowiek ma otwartą drogę do raju, zaś Seneka głosi, że dzięki cnotcie człowiek staje się wolny.
- Obaj twórcy podkreślają, że cnota stawia przed człowiekiem wymagania: Seneka twierdzi, że trzeba doskonalić się w zachowaniu postawy stoickiej, zaś Kochanowski podkreśla, że trzeba być patriotą.

2) Rozstrzygnięcie: Inaczej.Argumenty, np.:

- Seneka podkreśla, że praktykowanie cnoty wynagradza człowieka w doczesności. Kochanowski zgadza się z tym, ale dodaje, że za cnotliwe życie człowiek otrzyma nagrodę również po śmierci.
- Seneka twierdzi, że dzięki cnotcie człowiek nabiera cech równych cechom boskim, a Kochanowski, że dzięki cnotcie człowiek będzie prowadził życie, które będzie się podobało Bogu.

**Zadanie 7. (0–1)**

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...];<br>10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania [...] sytuacji lirycznej [...].<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – trafne podanie dwóch różnic w kreacji postaci Matki Boskiej w obu tekstach.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi – dwie spośród poniższych lub inne spełniające warunki zadania**

- (np. odpowiedź odnosząca się do usytuowania Matki Boskiej względem Jezusa)  
 W wierszu Matka Boska stoi pod krzyżem, a w tekście 1. Matka Boska trzyma martwe ciało Jezusa na swych kolanach.

- (*np. odpowiedź odnosząca się do kontrastu: Matka Boska w otoczeniu ludzi – Matka Boska w samotności*) W tekście 2. Matka Boska skarży się ludziom na nieszczęście, które ją spotkało, a w tekście 1. samotnie opłakuje martwego Chrystusa.
- (*np. odpowiedź odnosząca się do emocji każdej postaci*) W tekście 1. Matka Boska wydaje się pogodzona ze śmiercią Syna, natomiast w tekście 2. podkreśla swoje udręczenie, bo nie może ulżyć cierpieniu Chrystusa umierającego na krzyżu.

### Zadanie 8.1. (0–1)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].<br><br>SP<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:<br>3) objaśnia morał bajki [...]. |

### Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

### Rozwiązanie

A

### Zadanie 8.2. (0–1)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>5) interpretuje treści alegoryczne [...];<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].<br><br>SP<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:<br>11) rozpoznaje w tekście literackim: [...] alegorię [...]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – wskazanie zwierzęcia, które zostało ukazane w bajce w sposób alegoryczny, i uzasadnienie odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Lisica/lis. To zwierzę jest kojarzone ze sprytem/przebiegłością. W bajce Krasickiego lisica/lis chwali niedźwiedzia, który jest dla niej/niego zagrożeniem.
- Niedźwiedź. To zwierzę jest kojarzone z siłą, a w bajce lisica podkreśla, że ma on ostre pazury, czyli budzi strach.

**Zadanie 9.1. (0–2)**

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.<br><br>SP<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>11) interpretuje dzieła sztuki ([...] grafika [...]);<br>15) znajduje w tekstach współczesnej kultury [...] nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych. |

**Zasady oceniania**

2 pkt – trafna interpretacja obrazu widocznego na znaczku w kontekście problematyki *Dziadów* cz. III, uwzględniająca dwa elementy graficzne.

1 pkt – trafna interpretacja obrazu widocznego na znaczku w kontekście problematyki *Dziadów* cz. III, uwzględniająca jeden element graficzny.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

- Ten obraz można odnieść do widzenia ks. Piotra. Świece na znaczku mogą symbolizować całą polską młodzież, a krzyż może stanowić nawiązanie do idei mesjanizmu.
- Widoczny na znaczku krzyż może być nawiązaniem do idei narodowyzwoleńczej. Mickiewicz w swoim utworze porusza problem mesjanizmu. Z kolei płonące świece mogą oznaczać ofiary represyjnego systemu władzy carskiej.

### Zadanie 9.2. (0–1)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                   |                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymaganie ogólne                                                                                      | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                                                                |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) wykazuje się znajomością [...] treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe. |

### Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie adresata i celu wypowiedzi Konrada.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowe odpowiedzi

- Konrad zwraca się do Boga i żąda od niego władzy.
- Konrad zwraca się do Boga. Zarzuca mu, że jest obojętny na jego cierpienia i na cierpienia Polaków.
- Zwraca się do Boga, żeby podkreślić własną wyjątkowość.

### Zadanie 10. (0–2)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...];<br>11) rozumie pojęcie [...] toposu, rozpoznaje [...] toposy [...] w utworach literackich [...].<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: |

|  |                                                                                                                                         |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | 1) przetwarza [...] informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Zasady oceniania**

2 pkt – zapisanie tytułu *Potop* ORAZ trafne uzasadnienie w odniesieniu do *Potopu*.

1 pkt – zapisanie tytułu *Potop* ALBO trafne uzasadnienie w odniesieniu do *Potopu*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie:**

Tytuł lektury: „Potop”

**Przykładowe uzasadnienie**

W „Potopie”, we fragmencie ukazującym obronę Jasnej Góry, klasztor znajdujący się na wzniesieniu stał się fortyfikacją obronną, którą oblegali Szwedzi. Bohaterstwo obrońców sprawiło, że obrona klasztoru stała się symbolem waleczności Polaków, którzy bronili wolności / wartości religijnych / etycznych.

**Zadanie 11. (0–1)**

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                                                                 |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej [...]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

*Uwaga. Nie zalicza się odpowiedzi ograniczających się wyłącznie do opisu piękna lub grozy świata.*

**Przykładowe odpowiedzi**

- Tak. Wiersz dotyczy melancholijnego nastroju końca wieku XIX (np. „tęsknica”, „niewysłowny żal”), co jest literackim nawiązaniem do dekadentyzmu.
- Tak. Człowiek w utworze jest blisko natury, ale ona nie łagodzi i nie koi poczucia jego egzystencjalnej pustki, co jest zgodne z pesymistycznymi ideami młodopolskimi.
- Tak. W wierszu przyroda została ukazana w sposób impresjonistyczny, co oddaje zmienność nastroju podmiotu lirycznego.

### Zadanie 12. (0–2)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>4) rozpoznaje w tekście literackim [...] elipsę;</p> <p>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.</p> <p>SP</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>11) interpretuje dzieła sztuki ([...] grafika [...]).</p> |

#### Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie trzech poprawnych odpowiedzi.

1 pkt – wskazanie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – wskazanie jednej poprawnej odpowiedzi lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

#### Rozwiązanie

FPP

### Zadanie 13. (0–1)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;</p> <p>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu podanego sformułowania w odniesieniu do fragmentu *Dżumy* lub do całej lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Oznacza to, że dżuma jest karą za grzechy, którą zesłał Bóg, zawiedziony postawą mieszkańców Oranu.
- W kazaniu ojciec Paneloux przekonuje wiernych, że ich grzechy doprowadziły do gniewu Boga i dżuma jest karą za grzechy ludzkie, a „ciemności dżumy” to zło, które zapanowało na ziemi i na które ludzie sobie zasłużyli. Natomiast Rieux nie odczytywał dżumy jako kary za grzechy, ale uważał, że dżuma jest symbolem zła.

**Zadanie 14. (0–1)**

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                           |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;<br>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawna odpowiedź i trafne uzasadnienie w odniesieniu do fragmentu *Zdążyć przed Panem Bogiem* lub do całej lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Marek Edelman nie wierzył w powodzenie powstania. Mówił, że chodziło tylko o wybór sposobu umierania. Wiedział, że powstańcy nie mają szans.
- Edelman wiedział, że powstanie nie ma szans, choćby ze względu na dużą dysproporcję uzbrojenia i małą liczebność powstańców.
- Marek Edelman wiedział, że powstanie skończy się tragicznie i jego sens widział w tym, że udział w walce pozwalał powstańcom umrzeć na swoich warunkach.